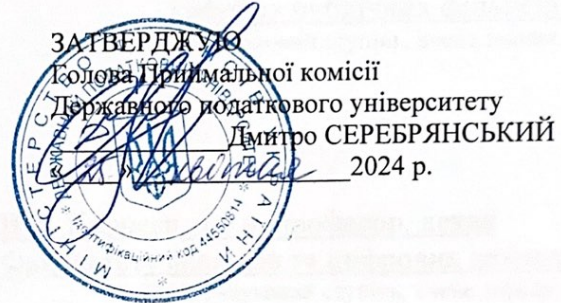

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**
при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на основі ступеня бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста)
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок

Ірпінь – 2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Зміст фахового вступного випробовування з дисципліни «Фінанси»	5
3. Список рекомендованих джерел з дисципліни «Фінанси»	6
4. Зміст фахового вступного випробовування з дисципліни «Страхування»	8
5. Список рекомендованих джерел з дисципліни «Страхування»	10
6. Зміст фахового вступного випробовування з дисципліни «Гроші та кредит»	11
7. Список рекомендованих джерел з дисципліни «Гроші та кредит»	13
8. Критерії оцінювання результатів фахового вступного випробування	15
9. Зразок завдання фахового вступного випробування	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі здобутого освітнього ступеня бакалавра (магістра, ОКР спеціаліста) галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», розроблена відповідно до Положення про приймальну комісію Державного податкового університету, затвердженого Вченою радою Університету державної фіскальної служби України (протокол від 24 грудня 2021 року № 3), Оновлених рекомендацій щодо підготовки програм та екзаменаційної документації для проведення вступних випробувань до державного податкового університету у 2024 році.

Програма фахового іспиту включає матеріали з наступних дисциплін:

- фінанси;
- страхування;
- гроші та кредит.

Метою фахового вступного випробування є перевірка і оцінка знань вступників з дисциплін циклу професійної підготовки і дисциплін за вибором вищого навчального закладу.

Головним завданням фахового вступного випробування є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу фахових навчальних дисциплін.

Кількість тестових завдань у білеті 50 (тести закритого типу, 4 варіанти відповіді з однією правильною).

Програма фахового іспиту складається з пояснювальної записки, змісту завдань з навчальних дисциплін, критеріїв оцінювання результатів фахового іспиту, списку рекомендованих джерел.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСИ»

Тема 1. Теоретико-методологічні засади фінансової науки

Предмет науки про фінанси. Суб'єкти, об'єкти і зміст фінансових відносин на макро- і мікро рівні. Фінансові категорії. Поняття і терміни у фінансовій науці. Сутність, специфічні ознаки і функції фінансів. Фінанси як економічна категорія розподілу. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями, які беруть участь у вартісному розподілі (кредитом, заробітною платою, ціною). Сфери фінансових відносин та інституційна структура фінансової системи. Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність.

Тема 2. Генезис та еволюція фінансів

Доходи і видатки феодальної держави. Розвиток податків у феодальному місті. Фінанси в період індустріального розвитку. Розвиток фінансів у постіндустріальний період.

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки.

Теорії державних фінансів англійської класичної політекономії. Розвиток вчення про державні фінанси в працях А. Вагнера. Концепція державних фінансів Дж. Кейнса. Фінансові концепції неокейнсіанства. Вплив демократизації суспільства на фінансову думку (теорія суспільних товарів і послуг). Теорії корпоративних фінансів.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

Фінансова політика як складова економічної політики. Завдання фінансової політики. Сучасна фінансова політика України (характеристика за її окремими напрямками), її стратегічні і тактичні завдання. Фінансовий механізм та його складові елементи. Фінансове планування, сутність, завдання, принципи, методи. Види фінансових планів, їх характеристика Зміст і призначення фінансового контролю, його види, форми і методи. Об'єкти і суб'єкти. Сутність аудиторського контролю. Забезпечення об'єктивності та неупередженості аудиторського висновку.

Тема 5. Податки. Податкова система

Об'єктивна необхідність, економічна сутність податків як фінансової категорії. Класифікація податків за різними ознаками, їх характеристика. Прямі і непрямі податки їх сутність, види, переваги і недоліки. Сутність і наукові принципи побудови податкової системи. Податкова система України: принципи побудови, характеристика складу і структури.

Тема 6. Бюджет. Бюджетна система

Економічний зміст бюджету, його ознаки і функції як фінансової категорії. Економічна сутність бюджетних доходів і видатків, форми їх вияву і матеріальне втілення. Структура бюджетних видатків. Класифікація доходів і видатків бюджету. Бюджетний устрій і бюджетна система: поняття, основи і принципи побудови. Бюджетний процес і характеристика його етапів.

Тема 7. Бюджетний дефіцит

Сутність бюджетного дефіциту і його види. Причини виникнення бюджетного дефіциту, характеристика джерел фінансування бюджетного дефіциту. Управління бюджетним дефіцитом.

Тема 8. Державний кредит

Економічна сутність, функції і призначення державного кредиту. Форми внутрішніх державних запозичень. Класифікація державних позик. Фінансові інструменти зовнішніх державних запозичень. Сутність і види державного боргу (поточний і капітальний, внутрішній і зовнішній). Причини його виникнення і зростання. Методи управління державним боргом, джерела обслуговування і погашення державного боргу.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Поняття місцевих фінансів, характеристика їх складу та роль у соціально-економічному розвитку територій. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування: доходи, видатки. Вертикальні та горизонтальні дисбаланси. Поняття та інструменти фінансового вирівнювання. Доходи місцевих бюджетів та джерела їх формування. Власні і закріплені доходи. Склад і структура видатків місцевих бюджетів (поточні видатки і видатки розвитку).

Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання

Фінанси суб'єктів господарювання як фінансова категорія. Особливості фінансових відносин на мікрорівні. Доходи і витрати суб'єктів господарювання. Порядок розподілу грошових надходжень від реалізації продукції, робіт і послуг. Фінансовий результат, чинники що впливають на його формування. Фінансові ресурси підприємств, характеристика їх складу.

Тема 11. Фінанси домогосподарств

Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та сфера функціонування фінансів. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси та сукупні витрати домогосподарства. Функції, що виконують домогосподарства. Їх роль у економіці країни.

Тема 12. Соціальне та пенсійне страхування

Сутність і суспільне призначення соціального страхування, його необхідність. Система фондів соціального страхування, принципи їх організації, управління ними. Пенсійне страхування і його організація. Джерела формування доходів і напрями видатків Пенсійного фонду України. Реформування пенсійного забезпечення в Україні. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Страхові фонди як джерело забезпечення страхового захисту.

Тема 13. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок як складова фінансової системи. Сегментація фінансового ринку, підходи до її визначення. Характеристика інструментів фінансового ринку, їх класифікація.

Тема 14. Фінансовий менеджмент

Сутність фінансового менеджменту, об'єкт та суб'єкти. Функції фінансового менеджменту. Складові державного фінансового менеджменту: податковий менеджмент, бюджетний менеджмент і борговий менеджмент. Суб'єкти державного фінансового менеджменту їх функції.

Тема 15. Міжнародні фінанси

Сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу. Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів. Фінанси міжнародних організацій. Організація Об'єднаних Націй (ООН), сфери її діяльності, структура, значення у міжнародному поділі праці, та всесвітніх економічних відносинах. Міжнародні фінансові інституції. Бюджет Європейського Союзу, його доходи і видатки.

Тема 16. Фінанси країн із розвинутою ринковою економікою

Загальні закономірності і національні особливості державних фінансів у країнах з розвинутою ринковою економікою. Склад, структура бюджетних доходів країн з розвинутою ринковою економікою. Особливості організації бюджетного процесу в США, Японії, країнах ЄС. Сутність, причини і зміст інтеграційних процесів в Західній Європі

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Основна

1. Бюджетна система: підручник/ за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
2. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с. URL:

<http://surl.li/fpvup>

3. Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.П., Чубка О.М. Фінанси підприємств. Підручник. К.: Видавничий дім «Кондор». 2020. 340 с.
4. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури. 2019. 262 с.
5. Першко Л.О., Ріппа М.Б. Фінанси: навч. посібник. – Київ.: ПВНЗ «ІЕЕП», 2019. – 388с. URL: <https://ieep.org.ua/wp-content/uploads/lib/finance.pdf>.
6. Пріоритети розвитку фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / Л. Л. Гриценко, І. М. Боярко, Т. А. Васильєва та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук Л. Л. Гриценко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 379 с. URL: <http://surl.li/fpvob>
7. Розвиток ринку фінансових послуг в умовах становлення цифрової економіки: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. В. Дубини. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2022. 290 с.

Допоміжна

1. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів: колективна монографія [текст] / за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. – К. : Видавництво Ліра-К, 2020. – 404 с
2. Єрешко Ю.О., Товмасян В.Р. Теорія фінансової політики підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15-16. С. 63–68.
3. Телегін В.В. Еволюція формування сутності фінансових ресурсів. Ефективна економіка. 2020. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/206.pdf
4. Грінко І. М. Міжнародні фінанси: навчальний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
5. Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник В.Л.Андрущенко, Т.В.Тучак.- Ірпінь:Університет ДФС України, 2021. - 201 с.
6. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.-rada.gov.ua/laws/main/2755-17>
7. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с. URL: <http://surl.li/fpvup>
8. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.
9. Фінансова політика держави: монографія М. Д. Пасічний. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about>
5. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://www.treasury.gov.ua>
6. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <https://www.google.com/>
7. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

Міжнародні видання

1. Agrawal, David R.; Bütikofer, Aline (2022) : Public finance in the era of the COVID-19 crisis, GLO Discussion Paper, No. 1176, Global Labor Organization (GLO), Essen. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/265058/1/GLO-DP-1176.pdf>
2. N. Davydenko, H Skrypnyk, Z. Titenko, O.V. Zhovnirenko M. Modeling of the optimum level of financial provision of Ukrainian enterprises' innovative activities. Global Journal of Environmental Science and Management-GJESM. 2019. URL: https://www.gjesm.net/article_35488.html (Scopus)
3. Oates W.E. Fiscal Federalism and European Union: Some Reflection. – Pavia: Università di Pavia, 2002. URL: <http://www.unipv.it/websiep/wp/132.pdf>

4. Personal Finance. URL: <https://www.investopedia.com/terms/p/personalfinance.asp>. Tropina V., Melnyk V., Rippa M., Yevtushenko N., Rybakova T. (2021). Investment potential of non-state pension funds in Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations Journal*, 18(2), 2021, P.79-90. URL: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18\(2\).2021.07](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18(2).2021.07)
5. Financial and economic security strategy of Ukraine: threats, trends and perspectives: Monograph. / Ed. by Doctor of Economic Sciences, Prof. N. Davydenko. (*Personal contribution: 2.1. Financial strategy and methods of its formation at td "Kyivhlib" LLC. P 59-79* - Verlag. SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2023. 267 p.
6. Ding Xin, Tetiana Koliada, Ganna Muzychenko. Assessment of the impact of budget decentralization on sustainable development of territorial communities in Ukrain. 2021. №4. *Baltic Journal of Economic Studies*. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1255/1295>
7. Dmytro Lyvch Budget tagging of the ukrainian budget system with sustainable development goals. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/UNDP-BSDGsReport-EN_v03.pdf
8. Mariya Yurevna Zanizdr Carbon intensity of the Ukrainian industry: current state and foresight. *Economy of Industry*. URL: <http://ojs.econindustry.org/index.php/ep/article/view/241>
9. Maxime Desmarais-Tremblay, Marianne Johnson, Richard Sturn. From public finance to public economics. *The european journal of the history of economic thought*. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/09672567.2023.2248323?needAccess=true>

ДИСЦИПЛІНА «СТРАХУВАННЯ»

Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування

Історія виникнення та розвитку страхування. Місце страхування в системі економічних категорій та його функції. Необхідність страхового захисту. Страховий фонд суспільства як матеріальна основа забезпечення страхового захисту. Сутність і функції страхування. Принципи страхування. Роль страхування в умовах ринкової економіки.

Тема 2. Класифікація страхування

Наукове поняття класифікації страхування та її значення. Класифікація страхування за об'єктами. Нетрадиційні види страхування. Методи та системи страхування. Значення класифікації страхування для практичної діяльності страхових компаній. Вимоги українського законодавства щодо договорів страхування життя.

Тема 3. Страхові ризики і їх оцінка

Поняття ризику, його основні характеристики. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Класифікація ризиків. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності та в особовому страхуванні. Сутність і призначення актуарних розрахунків. Основні принципи здійснення розрахунків страхових тарифів.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Реалізація страхових послуг. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Права і обов'язки сторін при укладанні договору страхування. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. Страхові ринки країн Європи.

Тема 5. Страхова організація як частина економічної системи

Страхові компанії: види та значення. Організаційна структура страхової компанії. Структура та ресурси страхової організації. Управління страховою компанією. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Законодавча і нормативна база страхування, шляхи наближення її до міжнародних стандартів. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

Сутність страхування життя та його основні види. Добровільне страхування додаткової пенсії. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Загальна характеристика медичного страхування та аналіз основних його систем.

Тема 8. Страхування майна

Поняття майнового страхування, його мета та значення. Страхування майна від вогню та інших небезпек. Страхування врожаю та тварин у сільськогосподарських підприємствах. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів. Страхування майна громадян. Страхування майна юридичних осіб.

Тема 9. Страхування відповідальності громадян

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності роботодавців. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

Тема 10. Перестрахування і співстрахування

Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестрахування. Методи перестрахування. Порівняльний аналіз методів перестрахування. Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестрахування: квотний, ексцедентний, квотно-ексцедентний договори. Непропорційне страхування. Вимоги, що ставляться до перестрахування ризиків у нерезидентів. Співстрахування і механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Виплата страхових сум та страхових відшкодувань. Витрати на обслуговування процесу страхування і перестрахування. Витрати на утримання страхової компанії. Собівартість страхової послуги. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страховика

Поняття фінансової надійності та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестрахування як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності, порядок їх обчислення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»

Основна

1. Базилевич В.Д. Страхування : підручн. Київ: Знання, 2018. 1019 с.
2. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 319 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.
4. Плиса В. Й. Страхування: підручн. / 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с
5. Про страхування : Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1909-IX?mssckid=76cc49d6b5ac11ec81de9b33d00654e1#top>
6. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
7. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.

Допоміжна

1. Ключка О.В., Богріновцева Л.М., Онишко С.В. Трансформація страхового ринку України в умовах сьогодення *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2023. №9. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-9-9147>*
2. Богріновцева Л. М., Венгуренко Т. Г. Особливості адміністрування податків у страхових компаніях. *Модернізація податкової та митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України: монографія / К. О. Ващенко, П. В. Пашко, С. В. Онишко та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. П. В. Пашка, д.е.н., проф. С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. С. 366–378*
3. Ключка О. В., Байдик Г. С., Оцінка непрацездатності в пенсійному страхуванні: значення, необхідність, дослідження та можливості. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: зб. матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, «Інформаційно-аналітичне агентство», 2022. С. 121-123. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6936>*
4. Богріновцева Л.М. Перспективи розвитку співпраці банків та страхових компаній на фінансовому ринку України. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, «Інформаційно-аналітичне агентство», 2022. С.35-41*
5. Ключка О.В., Ясентюк А.С., Перспективи впровадження накопичувальної системи пенсійного страхування. *Перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в контексті євроінтеграції: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 7 жовтня 2022р. м. Полтава, ЦФЕНД, 2022. С. 41-42.*
6. Ключка О. В., Лещенко М. А., Аналіз ринку недержавного пенсійного страхування в Україні. *Перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в контексті євроінтеграції: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 7 жовтня 2022р. м. Полтава, ЦФЕНД, 2022. С. 39-41.*
7. Богріновцева Л.М., Венгуренко Т.Г. Реалізація податкового потенціалу страхових компаній в Україні. *Податковий потенціал фінансових та нефінансових корпорацій України: монографія / С.В.Онишко, Ю.М.Коваленко, І.І.Чуницька та ін.; за наук. ред. д.е.н., професора С.В. Онишко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 195-201*
8. Ключка О. В., Якуш О. О., Недержавне пенсійне забезпечення в системі соціального захисту населення України. *Перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в контексті євроінтеграції: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 7 жовтня 2022р. м. Полтава, ЦФЕНД, 2022. С. 38-39.*
9. Богріновцева Л.М., Житар М.О., Чамор Г.С. Фінансова стійкість страхових компаній: управління ризиками. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. №1. С.7-19*
10. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2018. 323 с.

11. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.
12. Олійник О.В., Нагасва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.
13. Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя 2020 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 68с.
14. Чуницька І. І., Ясентюк А. С. Функціонування страхового ринку України в умовах сучасної цифрової трансформації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка».* 2021. № 23(51). С. 89-94. URL: [https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vyp_23\(51\).pdf](https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vyp_23(51).pdf)
15. Чуницька І.І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку.* 2023. Вип. 71. С. 251-258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer. URL: <http://forinsurer.com/>
3. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.mof.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України. URL: <http://fspu.com.ua/>

Міжнародні видання

1. Radojko Lukić Analysis Of The Efficiency Of Insurance Companies In Serbia Revija za ekonomske in poslovne vede. 2023. 10(2):p.47-64 URL: https://www.researchgate.net/publication/376489456_Analysis_Of_The_Efficiency_Of_Insurance_Companies_In_Serbia
2. Wijanto, Wihadi. “The Regulatory Improvement of Insurance Law Reform in Order to Pursue the Legal Certainty for the People and the Insurance Company” *Global Legal Review* vol. 3, no. 2: October 2023 p. 162-175. URL: <http://dx.doi.org/10.19166/blr.v3i2.7433>
3. Tuan Minh Hoang, Nga Thi Nguyen Assess and Forecast Social Insurance trends to 2025 to serve the State Management of Social Insurance in Vietnam. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 2023, 20(01), p.981–988 URL: <https://wjarr.com/>
4. David Nyambane and Uwayezu Christine (2023). Insurance Services and Protection of Economic Resources of Production in Rwanda in Sonarwa. *INOSR ARTS AND HUMANITIES* 9(2):100-119. URL: <https://doi.org/10.59298/INOSRAH/2023/2.9.4000>.
5. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. 2022. Vol. 2022 (2022). URL: <https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>

ДИСЦИПЛІНА «ГРОШІ І КРЕДИТ»

Тема 1. Сутність і функції грошей

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент. Гроші як гроші і гроші як капітал. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей. Форми грошей та їх еволюція. Повноцінні гроші. Неповноцінні гроші. Цінність грошей. Купівельна спроможність грошей. Функції грошей. Якісні властивості грошей.

Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує

Сутність та економічна основа грошового обороту. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування. Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів. Безготівковий та готівковий грошовий оборот. Маса грошей в обороті.

Грошові агрегати та їх визначення. Грошова база та її складові. Поняття швидкості обігу грошей і показники їх вимірювання. Фактори, що впливають на швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу і використання його вимог в економічній політиці держави.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інструменти грошового ринку та їх види. Взаємозв'язок між об'єктами та інструментами грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит і пропозиція грошей. Інструменти ринку грошей. Основи функціонування ринку капіталу.

Тема 4. Грошові системи

Сутність грошової системи. Призначення грошової системи. Структура грошової системи. Види грошових систем та їх еволюція. Монометалізм. Система паперово-кредитного обігу. Неринкові грошові системи. Ринкові грошові системи. Закриті і відкриті грошові системи. Створення і розвиток грошової системи України. Методи прямого державного регулювання грошового ринку. Заходи фіскальної і грошово-кредитної політики. Платіжні системи. Особливості платіжної системи в Україні. Методи опосередкованого регулювання грошового ринку. Грошово-кредитна політика та інструменти її реалізації.

Тема 5. Інфляція і грошові реформи

Сутність інфляції. Причини інфляції. Види інфляції. Закономірності інфляції. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Особливості інфляції в Україні. Антиінфляційна політика в Україні. Грошові реформи. Види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 6. Валютний ринок та валютні системи

Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютні відносини. Валютний ринок та його сутність. Класифікація валютних ринків. Операції на валютному ринку. Валютний курс. Види валютних курсів. Валютні системи. Структура валютної системи. Світова та міжнародні валютні системи. Валютне регулювання і валютний контроль. Інструменти валютного регулювання. Особливості формування валютної системи України. Валютне регулювання в Україні.

Тема 7. Теорії грошей

Загальні основи теорії грошей. Товарна теорія грошей. Класична кількісна теорія грошей. Вклад І.Фішера в розвиток кількісної теорії грошей. Внесок Дж.М.Кейнса у розвиток теорії грошей. Сучасний монетаризм та внесок М.Фрідмена у його формування. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез.

Тема 8. Сутність та функції кредиту. Форми та види кредиту

Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Функції кредиту. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика основних видів кредиту. Міжгосподарський (комерційний) кредит. Банківський кредит. Державний кредит. Споживчий кредит. Економічні межі кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки. Розвиток кредитних відносин в Україні.

Тема 9. Теоретичні основи процента

Сутність процента. Норма позичкового процента. Номінальні та реальні процентні ставки. Поведінка ринкових процентних ставок. Способи нарахування процентів. Функції та роль процента.

Тема 10. Фінансові посередники грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Економічні вигоди фінансового посередництва. Банки як провідні інституції фінансового посередництва. Функції банків. Призначення та класифікація банків. Операції банків. Банківська система: сутність, цілі та функції. Особливості побудови банківської системи в Україні. Ризик-менеджмент банківської діяльності. Небанківські фінансово-кредитні інституції. Роль небанківських фінансово-кредитних інститутів у розвитку національної економіки. Небанківські кредитні установи. Кредитні спілки. Ломбарди. Лізингові та факторингові компанії. Договірні ощадні інститути. Інвестиційні небанківські посередники.

Тема 11. Центральні банки в системі банківського регулювання

Призначення, роль та основи організації центрального банку. Походження та розвиток центральних банків. Федеральна резервна система США. Європейська система центральних банків. Незалежний статус центральних банків. Функції центрального банку. Грошово-кредитна політика центрального банку. Інструменти грошово-кредитної політики. Види грошово-кредитної політики. Місце центрального банку в системі банківського регулювання та нагляду. Організація та принципи діяльності НБУ.

Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. Світовий банк. Регіональні міжнародно-кредитні фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку. Банк міжнародних розрахунків.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Основна

Основна

1. Іванчук Н.В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
2. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с.

Допоміжна

1. Береславська О.І., Шкляр А.І. Доларизація та її вплив на ефективність грошово-кредитної політики. Фінанси України. 2022. № 2. С.58-71. URL: https://finukr.org.ua/?page_id=723&aid=4872
2. Береславська О.І. Трансформація фундаментальних функцій Центральних банків у контексті кризових явищ. Центр Разумкова. 2021. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_perspectives_for_economic_transformations.pdf
3. Волкова В.В., Волкова Н.І. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів та контролю якості засвоєння навчального матеріалу. Вінниця, ДонНУ імені Василя Стуса 2019. 120 с. <https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/185>
4. Захарченко В.І. Етапи та інституційні засади розвитку грошово-кредитної системи України. Український журнал прикладної економіки. 2021. Том 6. № 1. С. 109 – 117. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/ujae_2021_r01_a13.pdf
5. Корнилюк В.В. Системний ризик і макропруденційна політика в банківському секторі : монографія. Київ: КНЕУ, 2019. 461 с.
6. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч. посіб. / За ред. Косової Т.Д., Папаїки О.О. – К.: ЦУЛ, 2020. – 328 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

2. Про Національний банк України : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

Міжнародні видання

1. Bereslavskaya O., Kovalenko Y., Marhasova V. Instruments of monetary-and-credit policy in terms of economic instability. *International Journal of Management (IJM)* Volume 11, Issue 5, May 2020, pp. 43-53.
2. Monetary policy European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/html/index.en.html>
3. Beckworth D. (2019). Reflections on Allan H. Meltzer's contributions to monetary economics and public policy. Stanford: Hoover Institution Press.
4. Brault J., Khan H. (2019). The real interest rate channel is structural in contemporary new-Keynesian models. *Carleton Economic Papers*, No. 19-05.
5. Deutsche Bundesbank (2019). Interest rate pass-through in the low interest rate environment. *Deutsche Bundesbank Monthly Report*, April, pp. 43—75.
6. Gregor J., Melecky A., Melecky M. (2019). Interest rate pass-through: A meta-analysis of the literature. *World Bank Policy Research Working Paper*, No. 8713.
7. Hansen S., McMahon M., Tong M. (2020). The long-run information effect of central bank communication. *ECB Working Paper Series*, No. 2363.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Фахові іспити проводяться у строки та згідно з Правилами прийому на навчання до Державного податкового університету в 2024 році.

Форма проведення – тестова.

Кількість тестових завдань в екзаменаційному білеті – 50 (для фахового іспиту).

Кожне завдання передбачає чотири варіанти відповіді один із яких правильний.

Тривалість тестування – 2 астрономічні години (для фахового вступного випробування, вступного іспиту).

Складеним вважається фахове вступне випробування (вступний іспит) за результатами якого вступник набрав не менше 50% від загальної кількості балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник за результатами фахового вступного випробування, вступного іспиту становить 200 балів, правильна відповідь на один тест – 4 бали.

Шкала переведення кількості правильних відповідей у кількість балів, отриманих за результатами фахового вступного випробування за 200 бальною та 2-бальною шкалою

Кількість вірно виконаних тестових завдань	Кількість балів, отриманих за результатами фахового вступного випробування	Еквівалент оцінки за 2-х бальною шкалою
45-50	180-200	зараховано
35-44	140-176	
25-34	100-136	
Менше 25	Менше 100	Не зараховано

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Міністерство фінансів України
Державний податковий університет

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
для проведення фахового іспиту
при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра на I курс (зі скороченим строком навчання) та на II-III курс (на вакантні місця)
на основі здобутого ОС Бакалавр
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

На виконання завдань тесту Вам дається 2 години.

На кожне завдання пропонується 4 варіанти відповіді.

Тільки один варіант відповіді є правильним.

Ніяких виправлень у даних відповідях не допускається.

Вступне тестове завдання з 1 до 50 оцінюється 4-ма балами.

Варіант № 1

1. **Фінансові ресурси - це:**

- А) власний капітал, додатковий і резервний капітал;
- Б) власний капітал;
- В) власний капітал і довгострокові зобов'язання;
- Г) власний капітал, довгострокові і поточні зобов'язання.

2. **Національне господарство – це:**

- А) система економічних відносин на національному та інтегральному рівні;
- Б) економіка окремої країни;
- В) економічно і організаційно єдина система взаємовідносин;
- Г) сукупність національних ринків.

3. **В якому випадку державний бюджет стає дефіцитним?**

- А) постійні доходи бюджету держави переважають над його видатками;
- Б) спостерігається зменшення податкових надходжень до бюджету із одночасним збільшенням видатків держави;
- В) зростають видатки бюджету;
- Г) видатки бюджету підлягають секвеструванню.

4. **Що таке міжбюджетні трансферти?**

- А) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету іншому;
- Б) різновид довготермінового кредиту, що погашається клієнтом у розстрочку;
- В) розмір витрат на розрахункову одиницю;
- Г) субсидії, субвенції, податкові платежі для населення території.

5. **В процесі обслуговування зовнішнього та внутрішнього боргів визначають коефіцієнт?**

- А) управління боргом;
- Б) виконання зобов'язань згідно боргу;
- В) рефінансування заборгованості;
- Г) обслуговування боргу.

6. **Борг держави зовнішнім кредиторам, фінансові зобов'язання держави (зовнішні позики та несплачені за них відсотки іноземним кредиторам на певну дату) — це?**

- А) капітальний борг;
- Б) поточний борг;
- В) умовний борг;
- Г) зовнішній борг.

7. **Якщо розмір збитку перевищує умовну франшизу, то відшкодуванню підлягає...**
А) франшиза звичайно встановлюється в абсолютній величині;
Б) відраховуються із суми певного страхового збитку;
В) увесь збиток;
Г) при страхуванні особи від нещасного випадку з умовою виплати 5% від страхової суми за кожний день.
8. **При страхуванні від нещасного випадку після закінчення строку дії договору ...**
А) сплачені внески та страхова сума повертаються;
Б) сплачені внески та страхова сума не повертаються;
В) строки дії договору переглядаються страховиком;
Г) страхувальник приймає рішення про розірвання договору.
9. **Страхування одного і того ж об'єкта страхування декількома страховиками за одним договором страхування – це:**
А) перестрахування;
Б) взаємне страхування;
В) співстрахування;
Г) додаткове страхування.
10. **Який вид відповідальності не можна застрахувати?**
А) кримінальну;
Б) адміністративну;
В) цивільно-правову;
Г) майнову.
11. **Раптова, короткочасна, непередбачена та незалежна від волі застрахованої особи подія, що призвела до травматичного пошкодження, каліцтва або іншого розладу здоров'я людини, – це...**
А) страховий випадок;
Б) страховий ризик;
В) нещасний випадок;
Г) страхове відшкодування.
12. **Диверсифікація у страхуванні це:**
А) обмеження поширення активності страхових компаній за рамки основного бізнесу;
Б) процес оцінки пропозиції страхувальника щодо прийняття ризику на страхування;
В) процес передачі страхувальником страховикові прав на стягнення заподіяної шкоди з третіх осіб;
Г) відшкодування в межах реально завданих збитків
13. **В якості застави як форми забезпечення позики не може використовуватися:**
А) нерухомість;
Б) товари;
В) цінні папери;
Г) орендоване майно.
14. **Функція кредиту як засобу капіталізації доходів полягає в:**
А) накопиченні доходів господарюючих суб'єктів;
Б) трансформації накопичень в позиковий капітал;
В) отриманні відсотків по кредитах;
Г) погашенні основної суми кредиту і відсотків по ньому.
15. **Суб'єктами кредиту є:**
А) кредитори і позичальники;
Б) кредитори і підприємства;
В) кредитори, позичальники і тимчасово вільна вартість;
Г) кредитори і фінансові посередники.
16. **У процесі грошової мультиплікації розрізняють:**
А) два етапи;
Б) три етапи;
В) чотири етапи;

Г) немає вірної відповіді.

17. Валюта – це:

А) грошові кошти, обслуговуючі національні економічні відносини окремої держави;

Б) грошові кошти, емітовані центральним банком іншої країни;

В) будь-які грошові кошти, формування та використання яких безпосередньо або побічно пов'язане із зовнішньоекономічними відносинами;

Г) платіжні документи та фондові цінності.

18. Яка стратегія стратегічного планування визначає напрямки розвитку організації в цілому, її структурних підрозділів, товарних ліній?

А) глобальна стратегія;

Б) стратегія структурних підрозділів;

В) корпоративна стратегія;

Г) функціональна стратегія.

19. До проміжних цілей грошово-кредитної політики відносяться:

А) зміна динаміки економічного зростання;

Б) стабілізація або зниження рівня цін і забезпечення стійкості грошового обігу;

В) стабілізація процентних ставок в комерційних банках і зростання кредитних вкладень;

Г) зміна пропозиції грошей, платіжного попиту, і відповідне коригування кон'юнктури ринку.

20. Фінансова діяльність підприємства – це...

А) придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;

Б) операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді;

В) основна діяльність підприємства, а також ті види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

Г) вірної відповіді немає.

21. Мінімізація загроз та забезпечення інтересів фінансової безпеки країни здійснюється на?

А) державному рівні;

Б) регіональному рівні;

В) місцевому рівні;

Г) правильної відповіді немає.

22. Функціями фінансів підприємств є:

А) емісійна і нагромаджувальна;

Б) фіскальна, розподільча, регулююча;

В) контрольна, економічна, стимулююча;

Г) забезпечувальна, використання грошових доходів і власного капіталу, контрольна.

23. Фінансові ресурси за формою реалізації класифікуються на...

А) початкові, набуті;

Б) вірної відповіді немає;

В) власні, залучені;

Г) матеріальні, нематеріальні, грошові.

24. Фінанси підприємств – це...

А) рух грошей у формі капіталу;

Б) економічні відносини, які виникають в процесі формування, розподілу та використання доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання;

В) вірної відповіді немає;

Г) сукупність залишків грошей у всіх її формах, які знаходяться в розпорядженні суб'єктів грошового обороту в певний момент.

25. Надходження від реалізації іноземної валюти – це...

А) вірної відповіді немає;

Б) операційна діяльність;

В) фінансова діяльність;

Г) інвестиційна діяльність.

26. Що виступає індикаторами боргової безпеки держави?

А) платіжний баланс;

Б) обсяги внутрішніх та зовнішніх боргів держави;

В) рівень інфляції;

Г) стабільність грошової одиниці.

27. Якій політиці кейнсіанці надавали перевагу?

А) бюджетній;

Б) кредитно-фінансовій;

В) монетарній;

Г) макропруденційній.

28. Що таке дефіцит бюджету?

А) позитивне сальдо бюджету;

Б) державний борг;

В) перевищення видатків бюджету над його доходами;

Г) перевищення доходів бюджету над його видатками.

29. Що може бути товаром на фінансовому ринку?

А) гроші;

Б) цінні папери;

В) нерухомість;

Г) усі відповіді вірні;

30. Надходження від реалізації іноземної валюти – це...

А) вірної відповіді немає;

Б) операційна діяльність;

В) фінансова діяльність;

Г) інвестиційна діяльність.

31. Що входить до складу грошових доходів домогосподарств?

А) грошові доходи домогосподарств у вигляді оплати праці, доходів від підприємницької діяльності та самозайнятості, доходів від власності та інше;

Б) усі грошові та не грошові доходи домогосподарств, отримані незалежно від джерел їх надходження;

В) суми грошових та натуральних надходжень, одержані членами домогосподарства;

Г) прибуток від підприємницької діяльності.

32. Страхування одного і того ж об'єкта страхування декількома страховиками за одним договором страхування – це:

А) перестрахування;

Б) взаємне страхування;

В) співстрахування;

Г) додаткове страхування.

33. Страхування вантажів, які перевозяться транспортними засобами, називають...

А) каско;

Б) зелена карта;

В) карго;

Г) франшиза.

34. Майнові інтереси, які пов'язані з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, є предметом...

А) страхування відповідальності;

Б) добровільним страхуванням;

В) обов'язковим страхуванням;

Г) всі відповіді вірні

35. Який вид відповідальності не можна застрахувати?

А) кримінальну;

Б) адміністративну;

В) цивільно-правову;

Г) майнову.

36. Якщо безумовна франшиза дорівнює 1500 грн, а збиток страхувальника становить 2000 грн, то страховик виплачує...

А) 500 грн;

Б) 1500 грн;

В) 2000 грн;

Г) 1000 грн.

37. До мети актуарних розрахунків відноситься:

А) розрахунок собівартості страхової послуги;

Б) захист майнових інтересів страхувальника;

В) створення страхових фондів;

Г) створення страхових резервів.

38. Інфляція попиту характеризується:

А) перевищенням пропозиції товарів і послуг над сукупним попитом;

Б) перевищенням сукупного попиту над пропозицією товарів і послуг;

В) надлишком виробництва товарів;

Г) відсутністю попиту споживачів на вироблені в країні товари.

39. До положень раціоналістичної концепції походження грошей належить твердження про те, що гроші є:

А) результатом еволюції форм вартості товару;

Б) результатом угоди між людьми для полегшення відносин обміну;

В) наслідком першого великого суспільного поділу праці - відділення скотарства від землеробства;

Г) наслідком другого великого суспільного поділу праці - виділення ремесла в самостійний вид діяльності людей.

40. Гіперінфляція - це:

А) інфляція, яка характеризується прискореним зростанням маси грошей в обороті без значного збільшення або незначним зростанням товарних цін до 5% на рік;

Б) інфляція, яка проявляється у прискоренні знецінення грошей у формі збільшення цін у межах від 5 до 20% на рік;

В) інфляція, яка проявляється у прискоренні знецінення грошей у формі збільшення цін у межах від 20 до 50%, а іноді до 100% на рік;

Г) інфляція, яка характеризується зростанням цін більше 100% на рік.

41. Деномінація - це:

А) укрупнення грошової одиниці шляхом заміни грошових знаків старого зразка новими в певному співвідношенні;

Б) офіційне зниження державою курсу національної валюти щодо іноземних валют;

В) офіційне збільшення державою курсу національної валюти щодо іноземних валют;

Г) визнання старих грошей недійсними.

42. По повноті конвертації валюти поділяються на:

А) валюти з прямої і непрямой конвертацією;

Б) оборотні і необоротні валюти;

В) валюти з повною і частковою конвертацією;

Г) валюти з офіційною та фіксованою конвертацією.

43. Що виступає індикаторами боргової безпеки держави?

А) платіжний баланс;

Б) обсяги внутрішніх та зовнішніх боргів держави;

В) рівень інфляції;

Г) стабільність грошової одиниці;

44. Який документ, підготовлений розпорядниками бюджетних коштів, містить пропозиції щодо необхідного обсягу бюджетних коштів на наступний рік?

А) бюджетний запит;

Б) бюджетний розпис;

В) бюджетне призначення;

Г) бюджетна програма.

45. Що відноситься до адміністративних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

А) оперативне регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

Б) затвердження порядку нагромадження і використання валютних коштів, при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

В) ведення розрахунків при здійсненні експортно-імпортних операцій;

Г) використання валютних коштів.

46. Що є предметом фінансового права?

А) фонди грошових ресурсів;

Б) товарно-грошові відносини;

В) суспільні відносини, які виникають у процесі фінансової діяльності держави;

Г) норми фінансового права, які регулюють фінансові відносини.

47. Частина страхового тарифу, яка призначена для забезпечення поточних виплат страхових відшкодувань за договорами страхування це:

А) брутто-ставка;

Б) страхова премія;

В) нетто-ставка;

Г) нетто-премія.

48. Тимчасовий страховий документ, який видають страхувальнику до моменту оформлення страхового полісу це:

А) страхове свідоцтво;

Б) страховий договір;

В) страхову калькуляцію;

Г) актуарні розрахунки.

49. Який трансферт використовується для вирівнювання доходної спроможності місцевого бюджету?

А) субсидія;

Б) бюджетний розпис;

В) субвенція;

Г) базова дотація.

50. Які складові має бюджетна система США?

А) лише з державний бюджет

Б) бюджет держави та місцеві бюджети

В) сума бюджетів штатів США

Г) державний бюджет, бюджети штатів США та місцеві бюджети

Голова фахової атестаційної комісії _____ О. Д. Гордей